

Tartalmi kivonat

A Gerecse nappali lepkefaunájának felmérése Lábatlan területén

Wierl Bettina

Természetvédelmi mérnök Bsc., nappali tagozat

Természetvédelmi Biológiai tanszék

Belső témavezető: Dr. Kondorosy Előd, egyetemi tanár, Természetvédelmi Biológiai Tanszék

Szakedolgozatomban a Gerecse nappali lepkefaunáját mértem Lábatlan területén. A vizsgálatok során elsősorban faunisztikai szempontokat vettem figyelembe. A Gerecsében eddig még nem történt nappali lepkefauna felmérés, ez pedig azt jelenti, hogy Lábatlan területén sem történt ehhez hasonló vizsgálat. A kutatásom jelenleg 1 évet ölel fel, két mintaterületet jelöltem ki, melyeknek az élőhelytípusa megegyezik (szálkaperjés-rozsnokos xero-mezofil gyep). Védettség jelenleg egyik területen sincs, viszont mindkettő Natura 2000 besorolással rendelkezik. Az első terület a Gerecse különleges madárvédelmi területhez (SPA), még a második terület a Központi-Gerecse kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területhez (SAC) tartozik.

Mintavételi módszerként a „line transect” vagy más néven a vonalas transzekt módszert alkalmaztam. Az első területen 9-szer, még a második területen 7-szer végeztem adatgyűjtést ebben az évben. A saját adataim mellett foglalkoztam külső forrásokból származó adatokkal is. Erre azért volt szükség, mert ezekkel az adatokkal sokkal átláthatóbb képet szeretnék adni a területről és annak faunájáról. Ezt követően foglalkoztam a fajok természetvédelmi értékelésével, a dolgozatomat pedig következtetésekkel és javaslattétellel zártam.

A két mintavételi helyszínem adatai alapján összesen 45 nappali lepkefajt sikerült feljegyeznem, ebből 12 faj rendelkezik védettséggel, ami a teljes fajszámnak a 26%-át adja. Bár a két terület élőhelytípusa azonos, mégis megfigyelhető, hogy a fajkészletük kis mértékben, de eltérést mutat. Voltak ugyanis olyan fajok, amelyek csak az egyik területen voltak fellelhetők nagyobb számban. Ez megmutatkozik a domináns és szubdomináns fajok között is. Az első területen a *Maniola jurtina* és a *Minois dryas* voltak a dominánsak, míg szubdomináns volt a *Leptidea sinapis*. A második területnél a *Polyommatus icarus* és a *Melanargia galathea* voltak a domináns fajok, még a szubdominánsak közé soroltam a *Hipparchia fagi* és *Colias hyale* fajokat. A dominanciaviszonyokat követően foglalkoztam a feljegyzett fajok családonkénti megoszlásával. Mindkét területnél elmondható, hogy a Nymphalidae család képviselte a legnagyobb arányt (az első területnél 38%, a másodikonál 44% volt

az arányuk). A családok aránya némiképp tükrözi a szubdomináns fajok alakulását az egyes területek esetében. Az első területnél a második legnagyobb arányban a Pieridae család szerepel 35%-kal. A második terület esetében a Lycaenidae család aránya volt a második legmagasabb, 24% volt az arányuk. A fenológiai vizsgálatok végeztével áttértem a faj- és példányszámok változására. Jelen esetben az idei évben gyűjtött adatokat vizsgáltam. Arra voltam kíváncsi, hogy hogyan változnak a faj- és példányszámok a vizsgált hónapokban. Ezt követte a természetvédelmi értékelés, melynek során azokat az értékes és védett fajokat emeltem ki, melyekről bizonyítottan sikerült adatokat rögzíteni az idei évben. A kiemelt fajok között szerepel: *Zerynthia polyxena*, *Satyrium spini*, *Polyommatus amandus*, *Maculinea alcon*, *Maculinea arion*, *Argynnis paphia*, *Brenthis daphne*, *Nymphalis c-album*, *Charissa variegata*, *Saturnia pyri*, *Marumba quercus*.

A nappali lepkék tökéletes indikátorként szolgálhatnak, ha egy terület természetességi állapotára vagyunk kíváncsiak. Jelen esetben az általam gyűjtött adatokból láthatóvá válik, hogy a vizsgált mintaterületek értékesnek számítanak, hiszen gazdag faunával rendelkeznek. Úgy gondolom, hogy nem kell mindképpen védettnek lennie a fajnak, hogy jó indikátor váljon belőle.

A Gerecse teljes területére vonatkozóan még nem készült átfogó kutatás, ezért következtetést a terület diverzitásával kapcsolatban még nem lehet levonni. Viszont úgy gondolom, hogy a begyűjtött adatok alapján érdemes lenne tovább folytatni a felmérést, hiszen olyan értékes és egyben érdekes fajok élnek és élhetnek a Gerecse területein, amelyekről eddig még nem tudunk. A szakmai gyakorlaton szerzett tapasztalataim is ezt a tényt támasztják alá. A gyakorlat ideje alatt a Gerecse több pontján is megfordultunk és érdekes felfedezéseket tettünk. Ezért gondolom azt, hogy sokkal több rejlik ebben a területben, mint amit eddig gondoltak volna róla.